

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

1. Proiectul de lege – 3 file;
2. Nota informativă – 5 file.

Deputați în Parlament

Vasile Grădinaru
Igor Chiriac
Dorian Istreț
Vitalie Iacov
Munteanu Popoga
Lazarenco Sergiu
Angela Popoga

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>223</u>		
"07"	<u>09</u>	20 <u>21</u>
Ora _____		

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 309-320/466 din 17.08.2018), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Se exclude litera d) alineatul (3) al articolului 2.

2. La articolul 20 după sintagma "se încalcă" se introduce sintagma "interesul public," iar sintagma "acest drept poate fi revendicat" se înlocuiește cu sintagma "acestea pot fi revendicate".

3. Articolul 39 se completează cu alineatul (3) cu următorul conținut:

"(3) Alesul local sau asociația obștească pot iniția controlul judecătoresc al actelor administrative normative în apărarea unui interes public."

4. La articolul 44 al. 1) Cod administrativ după sintagma "autoritatea publică," se introduce o nouă sintagmă cu următorul conținut: "alesul local,".

5. Articolul 189 se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul conținut:

"(4) Alesul local poate înainta acțiune de control normativ în apărarea interesului public sau intereselor generale ale locuitorilor din unitatea administrativ-teritorială pe care o reprezintă"

(5) Asociația obștească poate contesta acte administrative cu caracter normativ din domeniul de activitate prevăzut în actul de constituire a acesteia."

6. La articolul 207 alineatul (2) lit. e) sintagma " a unui drept în sensul art. 17" se substituie cu sintagma " a unui drept sau interes public în sensul art. 17 și 18".

7. Se introduce un nou Articol cu nr. 214¹ cu următorul conținut:

"Articolul 214¹ . Suspendarea executării actului administrativ normativ contestat

"(1) Suspendarea executării actului administrativ normativ contestat poate fi solicitată de către reclamant instanței de judecată care examinează acțiunea de contencios administrativ.

(2) Instanța de judecată poate dispune suspendarea executării actului administrativ normativ din următoarele motive:

a) existența unor suspiciuni serioase și rezonabile privind legalitatea actului administrativ normativ contestat;

b) existența pericolului iminent de producere a unor prejudicii ireparabile prin executarea în continuare a actului administrativ normativ contestat.

(3) Suspendarea executării actului administrativ normativ se decide de instanța de judecată competentă pentru soluționarea acțiunii de control normativ în termen de 5 zile lucrătoare din momentul înregistrării cererii de chemare în judecată, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Instanța de judecată decide cu privire la suspendarea executării actului administrativ normativ printr-o încheiere susceptibilă de recurs, fără citarea participanților la proces. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează părțile pentru audiere în privința temeiniciei cererii de suspendare.

(5) Instanța de judecată care examinează acțiunea în contenciosul administrativ poate modifica sau anula în orice moment încheierile privind suspendarea executării actului administrativ normativ.

(6) Participanții la proces pot solicita modificarea sau anularea suspendării executării actului administrativ normativ ca urmare a schimbării circumstanțelor sau a neinvocării acestora în procedura inițială din motive neimputabile lui.

(7) Încheierea judecătorească prin care se admite, se respinge, se modifică sau se anulează suspendarea executării actului administrativ poate fi contestată odată cu fondul cauzei.”

8. Se introduce un nou articol nr. 218¹ cu următorul conținut:

”Articolul 218¹ Aprecierea legalității actului administrativ normativ.

(1) Instanțele de judecată vor aprecia legalitatea unui act administrativ normativ în funcție de situația existentă la momentul emiterii lui.

(2) Acțiunea de control normativ se va limita strict la corespunderea actului administrativ normativ cu actele normative de nivel superior, sau dacă a fost emis de autoritatea publică competentă stabilită prin lege, cu respectarea procedurilor legale.”

9. Se introduce un nou articol cu nr. 218², cu următorul conținut:

Articolul 218² Procedura de examinarea acțiunilor de control normativ.

(1) Procedura de examinarea acțiunilor de control normativ este scrisă, fără participarea părților.

(2) Instanța de judecată competentă poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sînt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.

(3) În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, autoritatea publică pîrîită va expedia instanței judecătorești referință cu atîtea copii cîți participanți la proces sînt.

(4) După recepționarea referinței, instanța de judecată expediază celorlalte părți copia de pe referință, solicitîndu-le să depună, în termen de 15 zile, opinia lor scrisă.

(5) Instanța de judecată poate solicita oficiului teritorial al Cancelariei de Stat informația despre intrarea în vigoare a actului normativ al autorităților administrației publice locale, supunerea controlului de legalitate și rezultatul acestui control. Oficiul

teritorial al Cancelariei de Stat este obligat să prezinte informația solicitată în termen de 15 zile.

(6) Dacă din materialele cauzei rezultă că acțiunea de control normativ nu poate fi examinată în procedură scrisă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea în continuare a cauzei în dezbateri publice, cu participarea părților.

(7) Examinarea acțiunii de control normativ în procedură scrisă va avea loc în termen de până la 30 de zile din momentul recepționării de către instanța de judecată a referinței autorității publice pârte împreună cu dosarul administrativ și opiniei scrise a participanților la proces, sau din momentul expirării termenelor prevăzute la alin. (3) și (4), dar nu mai mult de 6 luni de la înregistrarea cererii de chemare în judecată.

(8) Examinarea acțiunii de control normativ în dezbateri publice cu participarea părților va avea loc în termen de până la 6 luni din momentul înregistrarea cererii de chemare în judecată.

Art. II. – Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.32-35/116 din 09.03.2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 66

- la alineatul (1) sintagma "Consiliul local" se substituie cu sintagma "Aleșii locali din cadrul autorităților administrației publice locale"

- la alineatul 2) sintagma: " primarul, președintele raionului " se substituie cu sintagma: "alesul local".

2. La Articolul 67 se modifică denumirea articolului după cum urmează: "Controlul solicitat de persoanele interesate".

3. Articolul 67 se completează cu un nou alineat, cu nr. (11) cu următorul cuprins:

"(1¹) Asociația obștească poate contesta acte administrative cu caracter normativ din domeniul de activitate prevăzut în actul de constituire a acesteia."

Art. III. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130–134, art.415), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 277 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Articolul 277. Acțiunile în contenciosul administrativ

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă interesul public, un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acestea pot fi revendicate printr-o acțiune în contencios administrativ, conform legislației contenciosului administrativ."

Art. IV. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative este elaborat și prezentat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova în condițiile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova precum și în condițiile art. 47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.747/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Necesitatea adoptării prezentului proiect de lege rezultă din necesitatea de a acorda aleșilor locali, inclusiv organizațiilor nonguvernamentale dreptul efectiv de a contesta actele ilegale adoptate de autoritatea locală executivă, sau consiliile locale. Această modificare de lege va acorda dreptul societății civile, inclusiv aleșilor locali din opoziție de a interveni efectiv atunci când problemele colectivităților sunt administrate ilegal, ori când sunt adoptate acte ilegale ce afectează interesul public.

Aleșii locali, au fost aleși de un anumit număr de alegători, locuitori ai acestor localități, pentru a le reprezenta interesele în organele de autoadministrare publică locală, dar cu toate acestea consilierii locali, mai cu seamă cei din opoziție, nu au posibilitatea reală de a reacționa atunci când sunt adoptate acte ilegale.

Modificările propuse vor acorda posibilitate consilierilor locali de a interveni efectiv atunci când sunt încălcate drepturile și interesele colectivității a căror interese le reprezintă, iar societății civile atunci când se aduce atingere intereselor publice.

Actualmente, din lipsa unor norme clare, aleșii locali și reprezentanții societății civile sunt privați de dreptul de a iniția controlul de legalitate, controlul administrativ și judecătoresc asupra actelor normative cu caracter normativ, care pot afecta întreaga comunitate. Din acest motiv, se instituie un rol activ membrilor comunității de a iniția astfel de controale în privința actelor administrative ilegale cu caracter normativ.

În proiectul de lege propus se oferă dreptul aleșilor locali și societății civile de contestare a actelor administrative cu caracter normativ doar pe motiv de ilegalitate.

Scopul legislației administrative conform art. 3 Cod administrativ, este de a asigura respectarea drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Printr-un act administrativ normativ pot fi afectate în viitor drepturile și interesele unui număr mare de persoane, iar existența unor bariere de a le contesta, duce la executarea acestor prevederi normative, chiar dacă sunt afectate de ilegalitate.

Potrivit art. 2 al. 3) lit d) din Codul administrativ, prevederile acestui cod nu se aplică procedurii de elaborare și adoptare a actelor normative. Considerăm incorectă această normă, deoarece prin lege au fost instituite proceduri de adoptare a actelor administrative normative, care fiind încălcate afectează în sine legalitatea actului administrativ normativ.

Potrivit art. 6 al. 1 lit. h) din Legea Nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele

normative, actele normative ale autorităților administrației publice locale se includ în noțiunea de act normativ. Prin art. 101 , 13, 19 al. 3), 4) și 5) din Legea cu privire la administrația publică locală se impune respectarea unor proceduri și anume procedurile de transparență, procedura de votare a deciziilor în consiliile locale în unele cazuri cu votul majorității consilierilor prezenți, în alte cazuri cu majoritatea consilierilor aleși, sau cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși. Atunci când o decizie cu caracter normativ a organului administrativ local se adoptă cu încălcarea numărului necesar de voturi, cu încălcarea procedurilor de avizare sau transparență, aceste decizii sunt nule prin încălcarea procedurilor de elaborare și adoptare. Respectiv, aceste cazuri urmează a fi supuse verificării prin prisma controlului de legalitate. Pe motivele de mai sus se propune excluderea prevederilor lit. d) alineat (3) art. 2 din Codul administrativ.

În redacția actuală, Codul administrativ conține prevederi vagi despre acțiunile de control normativ, necuprinzând modalitatea de contestare a actului administrativ normativ, subiecții cu drept de a contesta actele administrative normative, limita în care actul administrativ normativ poate fi supus controlului, temeiurile de anulare a actului administrativ normativ și modalitatea de suspendare a acestor acte.

Codul administrativ conține unele prevederi generale cu referire la controlul de legalitate a actului administrativ normativ doar la art. 209 al. 3), art. 224 al. 1) lit. e), art. 226 al. 4), art. 227 al. 1) și art. 228 al. 2) din cod.

Urmează a fi instituit mecanismul de suspendare în a actului administrativ normativ, în cazul în care este inițiat controlul judecătoresc asupra acestuia și doar pentru a înlătura unele pericole eminente. După consumarea unor raporturi juridice, control de legalitate normativ nu-și va avea efectul scontat, din acest motiv urmează a fi instituit mecanismul de suspendare a actelor administrative normative. În acest sens, urmează a se lua în calcul că potrivit art. 228 al. 2 din Codul administrativ, actul administrativ normativ anulat în tot sau în parte de către instanța de judecată nu produce efecte juridice doar din momentul în care hotărîrea instanței de judecată devine definitivă. Conform art. 251 din cod, hotărîrile curții de apel ca instanța de fond sunt executorii prin necontestare, sau din momentul pronunțării deciziei instanței de recurs.

Împuternicirea unui număr mai mare de subiecți cu drept de inițiere a controlului judiciar în privința actelor administrative cu caracter normativ, impune o procedură specială simplificată de examinare a acestor cereri. Prin modificările propuse la art. 218² Cod administrativ, se propune instituirea unei proceduri de examinare a cererii privind controlul de legalitate normativă în procedură simplificată și în termeni restrînși. Dacă se solicită verifică legalității deciziilor consiliilor locale de nivelurile întâi și al doilea, a actelor normative ale primarului, ale președintelui raionului și ale pretorului, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat este obligat să prezinte un raport cu privire la intrarea în vigoare a actelor normative contestate, dacă a fost exercitat controlul de legalitate a actelor administrative supuse controlului de legalitate și care este rezultatul acestui control. Această obligație va responsabiliza oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat să exercite un control efectiv. Neprezentarea raportului oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, a altor acte solicitate de instanța de judecată, nu va împiedica instanța să examineze acțiunea în termenii prevăzuți.

La moment Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală prevede la art. 66 un drept iluzoriu precum că consiliul local ar fi în drept să solicite oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat controlul de legalitate a actelor ilegale adoptate

de autoritatea locală executivă, sau de consiliile locale, dar în același timp, consilierii locali nu reprezintă de drept consiliul local, din acest motiv ei nu pot beneficia de acest drept. La art. 1 din Legea Nr. 436 din 28-12-2006 privind administrația publică locală, se indică că prin noțiunea de *consiliu local* – se înțelege autoritatea reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local.

Prin noțiunea de consiliu local se înțelege autoritatea publică nu și consilierii locali luați în particular.

Sesizările depuse de consilieri locali în adresa oficiilor teritoriale a Cancelariei de stat, sau instanțele de contencios administrativ, privind verificarea legalității unui act administrativ sunt examinate ca fiind depuse de o persoană fizică și se examinează dacă actul administrativ contestat a lezat sau nu un drept personal al consilierului local, iar în lipsa unui drept particular vătămat, sunt respinse cererile privind controlul de legalitate, iar cererile de contestare în instanțele de contencios administrativ sunt refuzate la etapa de admisibilitate a acțiunii.

În astfel de situații, consilierii locali au calitatea de observatori a anumitor ilegalități, fără drept și posibilități reale de a interveni în scopul inițierii controlului administrativ sau de legalitate.

Proiectul de lege propus va acorda dreptul aleșilor locali și societății civile să solicite controlul de legalitate.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are ca obiectiv armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin modificările propuse se urmărește acordarea dreptului consilierilor locali de a solicita oficiului teritorial al Cancelariei de Stat să efectueze controlul de legalitate, să inițieze controlul judecătoresc a actelor adoptate de autoritatea locală executivă, sau consiliile locale, pe care consilierul local le consideră a fi ilegale.

Suplimentar, prin acest proiect de lege se oferă dreptul societății civile de a cere oficiului teritorial al Cancelariei de Stat supunerea controlului de legalitate a deciziilor administrative cu caracter normativ.

Așadar, mecanismul propus este unul binevenit, stabilind condițiile și modul în care consilierul local, membrii societății civile pot solicita efectuarea controlului de legalitate de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, asigurând în același timp condiții pentru toți consilierii, inclusiv cei din opoziție, membrii societății civile de a participa la procesul de verificare a legalității actelor adoptate de autoritatea locală executivă și consiliile locale.

Modificările propuse extind subiecții cu drept de solicitare a controlului de legalitate sau a controlului judiciar.

Potrivit art. 66 din Legea privind administrația publică locală, toate deciziile consiliilor locale de nivelurile întâi și al doilea, actele normative ale primarului, ale președintelui raionului și ale pretorului sunt supuse controlului obligatoriu de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, iar noile prevederi ar încuraja consilierii locali, membrii

societății civile să comunice despre motivele de ilegalitate a acestor decizii, oferind o eficacitate mai mare acestor controale, iar societății civile posibilitatea de a se implica efectiv în procesele decizionale ale administrației publice locale.

La art. 66 al. 1 și 2 se propune ca sintagmele „Consiliul local”, „primarul, președintele raionului” să fie înlocuite cu sintagma „ales local”, deoarece potrivit art. 2 al. 1) din Legea privind statutul alesului local, în această noțiune se includ consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor.

Prevederile Codului administrativ se propun a fi modificate oferindu-le aplicabilitate procedurii de elaborare și adoptare a actelor administrative normative. Aceste modificări ar impune respectarea procedurilor de inițiere, transparență, avizare, expertizare și procedura de emitere, votare a deciziilor administrative în modul prevăzut de lege.

Proiectul de lege propus instituie mecanismul de suspendare a actului administrativ normativ, în condițiile în care este inițiat controlul judecătoresc asupra acestuia act și doar în cazurile de înlăturare a unor pericole eminente.

Modificările propuse la art. 218¹ urmăresc instituirea unor condiții și limite clare de control normativ, acest control urmează a se limita la verificarea actului administrativ normativ contestat prin prisma corespunderii sale cu actele normative de nivel superior, sau dacă a fost emis de autoritatea publică competentă, cu respectarea procedurilor legale.

Proiectul de lege prevede o procedură specială de examinare a acțiunilor de contencios administrativ în procedură scrisă și în termen restrâns.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului dat ar putea mări numărul cererilor adresate oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat privind inițierea controlului de legalitate a actelor emise de autoritățile publice locale, dar în același timp toate aceste acte sunt verificate în mod obligatoriu de oficiile teritoriale. Aceste modificări de lege vor mări numărul cererilor de chemare în judecată în ordine control normativ, dar aceste acțiuni vor fi examinate în proceduri simplificate și în termene restrânse.

Considerăm că modificările de lege propuse nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită modificarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul va fi plasat pe pagina oficială a Parlamentului, va fi consultat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova, societatea civilă, Consiliul Superior al Magistraturii.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în

condițiile legii.
9. Constatările expertizei juridice
Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în condițiile legii.
10. Constatările altor expertize
Proiectul nu conține nici un aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Deputați

Ștefănescu
Chiriac

Vasile
Șor

